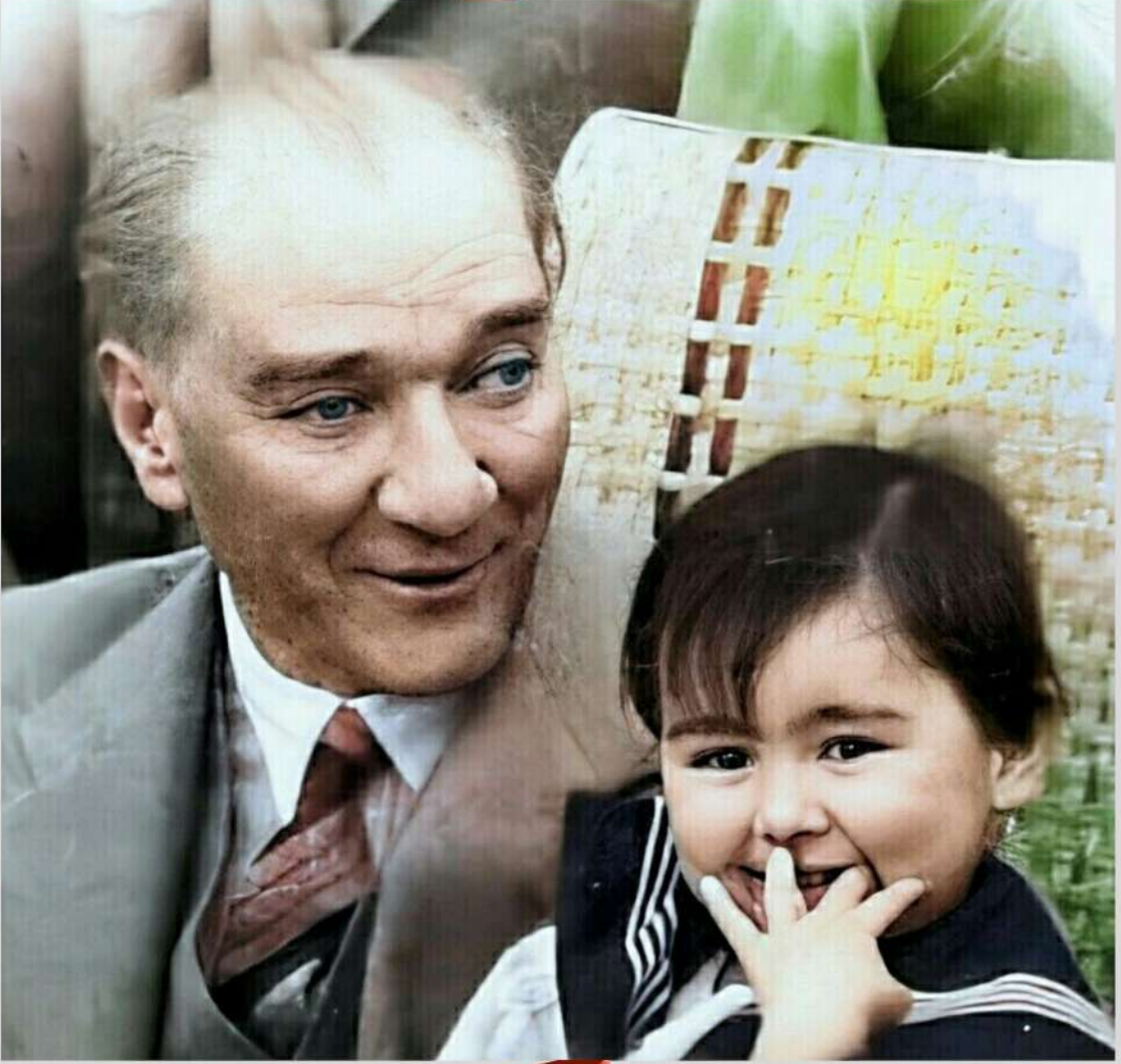

Gedik'le Çocuk Bülteni

Gedik'le Çocuk Bülteni 3.sayısı "Özel Eğitim" temasıyla 2022-2023 Güz döneminde İstanbul Gedik Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programında Öğr. Gör. İrem Altan Aksu tarafından Fatmagül Yay, Elif Demirci ve Rümeysa Şadoğlu ile yürütülen Topluma Hizmet Uygulamaları dersi kapsamında oluşturulmuştur.

SAYI:3

"Çocuklarımızı artık düşüncelerini hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye, işten inandıklarını savunmaya, buna karşılık da başkalarının samimi düşüncelerine saygı beslemeye alıştırmalıyız."

K. Atatürk

GEDİK'LE ÇOCUK BÜLTENİ

EDİTÖRDEN:

Değerleri okurlarımız,
Sizler için bültenimizin üçüncü sayısını heyecanla hazırladık.
Bu sayıda özel eğitimi tema olarak belirledik.
İçeriklerimizin öğretmenlerimize ve ailelerimize yönelik; öz niteliğinde olmasına özen gösterdik.
Öğrenirken eğlenmeyi de ihmal etmedik. Instagram adresimizde dergimizde yer alan şarkı, deney gibi içeriklerimizin videolarına göz atmayı unutmayın.
Bültenimizin dijital haline web sitemizden ve QR kodumuz aracılığıyla ulaşabilirsiniz.
Sonraki sayılarda görüşmek üzere...
Farkındalıkla...

İREM ALTAN AKSU
UZM. KLİNİK PSİKOLOG & ÖZEL EĞİTİM UZMANI

İÇİNDEKİLER

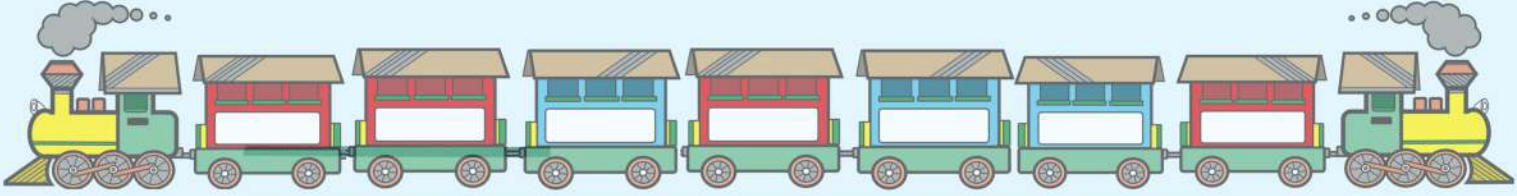
Otizm Spektrum Bozukluğu Nedir?	5
Bir Annenin Gözünden: Otizm Süreci	8
Meyveler Dünyası	10
Down Sendromu Nedir?	12
Anne Gözünden: Down Sendromu ve Spor	14
Renkler Şarkısı	17
İşitme Yetersizliği Nedir?	18
Sesli Sessizliğe Kulak Verin	21
Deney Zamanı	22
Görme Yetersizliği Nedir?	24
Özel Öğrenme Güçlüğü Nedir?	26
Bir Avukkattan: Özel Öğrenme Güçlüğü Yasal Hakları	30
Kitap Önerileri	34
Farkındalık Günleri	35

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU NEDİR?

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), 1943 yılında çocuk psikiyatri uzmanı Leo Kanner tarafından tanımlanmıştır. Belirtileri yaşamın ilk yıllarından itibaren başlayıp ömür boyu devam eder.

1. Otizm nörogelişimsel bir bozukluktur. Sebebi henüz tam olarak belirlenememiştir.
2. Görülen belirtiler arasında bireyin dilsel, bilişsel ve sosyal gelişim alanlarını olumsuz etkileyen durumlar vardır.
3. Otizmin belirtileri ve belirti düzeyleri kişiden kişiye farklılık gösterir.
4. OSB'nin yaygınlığı diğer bozukluk türlerine göre son yirmi yıldır artış göstermektedir.
5. Son yıllarda yapılan çalışmalarda OSB'nin tek bir tipi olmadığı gibi tek bir nedenden etkilendiğinden bahsetmenin de mümkün olmadığı belirtilmektedir.

OSB'DE ERKEN DÖNEM BELİRTİLERİ

Tanıılmanın erkenden yapılması, müdahalenin erkenden başlaması çok önemlidir. Otizme eşlik eden başka bir sağlık problemi yoksa; müdahale eğitimsel yollarla gerçekleştirilir. Bu belirtilerin tümü aynı anda veya bazıları ayrı ayrı görülebilir.

- Bireylerle kısıtlı göz teması kurmak ya da hiç göz teması kurmamak.
- Gün içinde tekrarlayan davranışlarda bulunur.
- Ekolali görülür (Sözcükleri ve/veya cümleleri tekrarlamak).
- Yanında sürekli aynı eşyayı taşımayı istemek.
- Belirli zamanlarda sabit yemekleri yiyerek diğer yiyecekleri reddetme durumu gösterebilir.

- Hayatın olağan akışı içindeki değişiklikleri tolere edememek. (Ayrılmama isteği vb.)
- Belirli seslere ve/veya tatlara karşı hassasiyet sahibi olmak. (Yüksek seslere karşı hassasiyet, acı, tatlı, ekşi, parfüm hassasiyeti, anormal hassasiyetler vb.)
- Kalabalık ortamlara girildiğinde korkma ve/veya aşırı tepki göstermek.
- Bazı nesnelere karşı aşırı ilgi göstermek. (Rüzgar gülünü izlemek, hareket halindeki arabaları izlemek vb.)

EGİTİMCİLERE KÜÇÜK BİR NOT

Sınıfında OSB' li bir çocuk olan öğretmenler bu yöntemlerden bir ya da birkaçını kullanabilirler. Öğretim yöntemleri çocukların bireysel özelliklerine uymalıdır. Bu yüzden eğitiminin öğrenciyi iyi tanuması gerekmektedir.

- **Uygulamalı Davranış Analiz Yöntemi**

Bu yöntemde her bir davranış öğretirken, alt davranışlara bölerek basitleştirip, sözel açıklama ve yönergelerle hedeflenen davranış kazandırmaktır.

- **Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim Yöntemi**

Çocuğa öğretilmek istenen beceriler basamaklara bölünerek, çocuğun her bir basamağı yapıp beceriyi kazandırması amaçlanır.

- **Lovaas Yöntemi (Ayrık Denemelerle Öğretim)**

Davranışçı yaklaşıma dayalı eğitim modelidir. Oldukça yoğun olan bu program, bireyle ev ortamından yürütülür. Bu yöntemde olumlu davranışlar pekiştirilerek ortaya çıkma sıklığının artırılması hedeflenir.

- **PECS(Picture Exchange Communication System)Yöntemi**

İletişimi bir büyüğün yönetmesi yerine çocuğun başlattığı bir yöntemdir. Çocuğun lider olduğu ve elde etmek istediği nesnenin resmini göstererek değiş tokuş yapılır.

Konuşamayan ya da kelime haznesi olup da düzenli ve anlaşılabilir şekilde iletişimde bulunmayan her çocuğa öğretilir.

- **Fırsat Öğretimi Yöntemi**

İletişim becerilerinin geliştirilmesi amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Örneğin, çocuğun çok sevdiği bir eşyayı görebileceği ve erişemeyeceği bir yere koyup çocuğun eşyanın isminin söylemesini sağlamak.

- **TEACCH Yöntemi**

Bu yöntemde amaç; görsel resimler, yazılı yönergeler gibi ipuçlarıyla belli bir sırada ve rutin olarak belli işleri sürdürmeyi öğretmektir.

Bu yöntemin amacı, bireyin yetişkinlik döneminde yaşantısında bağımsızlık sağlayıp kendi kapasiteleriyle orantılı işleri kendi başına yapabilmesidir.

- **Yanlızsız Öğretim Yöntemleri**

1. Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Basamakları
2. Artan Bekleme Süreli Öğrenim
3. Davranış Öncesi İpucu ve Sınamayla Öğretim
4. Davranış Öncesi İpucu ve Silikleştirmeye Öğretim
5. Aşamalı Yardımla Öğretim
6. İpucunun Giderek Artırılmasıyla Öğretim
7. İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim

EBEVEYNLERİN

DİKKATİNE

1. OSB tanısını kabullenme süreciniz ne kadar hızlı gerçekleşirse çocuk için de sizin için de gelişim o ölçüde kolaylaşır. Çocuğunuzun eğitimden uzak kalması akranlarına göre daha uzun süre geride kalmasına neden olur.
2. Her OSB'li çocuk farklı bir otizm türü demektir. Çocuğunuzun diğer OSB'li çocuklarla karşılaştırmayınız. Her birey özgündür, biriciktir.
3. Çocuğunuzun potansiyelini tarafsız biçimde görmeye çalışın. çocuğunuzdan yapabileceğinden fazlasını beklemeyin. Çocuğunuzun gösterdiği ufak gelişmeleri fark etmeye çalışın ve bununla mutlu olmayı öğrenmeye çaba gösterin.
4. Çocuğunuzun sosyal çevrelerinden alıkoymayın. Çevrenin çocuğu, çocuğun çevreyi tanımasına fırsat yaratıp destekçisi olun.
5. Kendinize zaman ayırın. Unutmayın, bu yolculuk bir ömür boyu sürecek; enerjinizi doğru yönde harcamalısınız.
6. Çocuğunuzun eğitim göreceği çevreyi ve kişileri iyice tanıdıktan sonra -en önemlisi güvende olduğunu hissettiğinizden sonra- çocuğunuzun eğitime başlatın. çocuğunuzun kendisini güvende hissetmesi zaman alabilir ancak bu süre çok uzun olursa durumu yeniden değerlendirmeniz gerekebilir.
7. Çocuğunuzun öğrenebilmesi için pahalı oyuncaklara ihtiyacı yoktur. Evde bulunan eşyalar, bahçedeki çiçekler, kaldırımdaki taşlar eğitim amaçlı kullanılabilir.
8. Eğitimcinizden çocuğunuzla ilgili bir şey saklamayın. Her olaydan haberdar edin ki çocuğunuzun uygun ortamlarda eğitimi sağlanabilsin.

BİR ANNENİN GÖZÜNDEN OTİZM SÜRECİ

- **Kendinizi tanıtır mısınız?**

-Merhaba ben Nuran. 37 yaşındayım. 2 çocuk annesiyim.

- **Gebelik döneminiz nasıl geçti?**

-Gebelik dönemimde sıkıntı yaşamadım. Gebelik zorluklarını da pek yaşamadım. Doğumda da bir sıkıntı olmadı. Doktorlara göre de bana göre de bir şey yoktu.

- **Çocuğunuz doğduktan sonra ortaya çıkan reflekslerde herhangi bir değişiklik gözlemlediniz mi?**

-Hayır, gözlemlemedim. Sorun yaratacak bir davranışı yoktu. Çocuğumu da konuşmadığından ötürü doktora götürmüştüm. Bu teşhis konulduğu zaman yakın çevremde pek inanmadık. Çünkü gözlemlediğim ekstra teşhise bağlı olarak ağır belirtileri yoktu. Sadece konuşamamasına bağlı bir hırçınlığı vardı. Küçük kardeşiyle kıyasladığımda Mustafa kardeşinden daha hırçın. Bu hırçınlığı kendini ifade edememesinden kaynaklı olduğunu düşünmüştük. Otizmin belirtilerini düşünürsek pek belirtileri yoktu.

- **Çocuğunuzun otizmlili olduğunu ne zaman öğrendiniz?
Akranlarına göre bir değişiklik fark ettiniz mi?**

- Oğlumun Otizmlili olduğundan hiç şüphe duymadık. Öncelikle konuşmuyor diye hastanede çocuk psikiyatrisine gitmiştik. Bize 6 aylık bir süreç verdiler. İlk etapta Otizmden bahsetmediler. Baba tarafında genetik olarak geç konuşma vardı. Ondan şüphe ettik. Fakat 3 yaşında tekrar başka psikiyatriye gitme kararı aldık ve bize orada Otizm tanısı koyuldu. Akranlarına nazaran geç konuşmaya başladı. Çocuklar toplu oyunlar oynarken benim oğlum tek oynamayı severdi.

- **Rapor çıkarma süreciniz hakkında bilgi verir misiniz?**

-Zor bir süreçti. Rapor çıkarma sürecimiz pandemi dönemine denk geldi. Hastanelerde randevu alamıyorduk. Biz de kreşe vermek istedik fakat kapanmalar gerçekleştiğinden dolayı veremedik. Sonra tekrar başka doktora gittik. Orada bizimle ilgilendiler, tahlillerden sonra tam bir tanı ve rapor aldık. Aslında bizi en çok zorlayan pandemi zamanına denk gelmesiydi. Neredeyse 1 sene sonra rapor alabildik.

- **Özel eğitime nasıl başladınız?**

-Araştırmaya başladık. İnternette bulduğumuz bir yere gittik ve ilk 2 ay alışma süreci geçirdik. Oğlum için sürecimiz çok zordu. Devamlı ağlamayla geçti. Daha sonra eğitimle alıştı.

- **Çocuğunuza OSB tanısı konulduğunda neler hissettiniz?**

-İlk duyduğumuzda tamamen şok olduk. Eşim çok ağlamıştı ve kendimizi suçlama evresine geçtik. Daha sonra sorgulamaya başladık neden fark edemedik, neyden kaynaklı diye.

- **OSB hakkında bilginiz var mıydı? Otizme dair bilgileri nereden edindiniz?**

-Bilgileri öncelikle internet ortamından daha sonra görüştüğümüz doktor ve öğretmenlerden edindik.

- **Çocuğunuz OSB tanısı aldıktan sonra hayatınızda değişiklikler oldu mu? Bu değişiklikleri açıklar mısınız?**

-Çok büyük bir değişiklik olmadı. Ben asosyal biri olduğum için eve bağlı biriyim. Bir de pandemi gelince mecburen eve geçtik. Değişiklik olarak sadece telefon, tablet gibi eşyalar sınırlandı.

- **Çocuğunuzu özel eğitim kurumuna gönderirken en çok neye dikkat ettiniz ?**

-İlk önceliğimiz dil terapistiydi çünkü her kurumda yoktu. Psikologları detaylı araştırdık. 2 senedir aynı yerde devam etmekteyiz.

- **Toplum içerisinde sizi rahatsız eden yaklaşımlar oldu mu?**

Olduysa açıklar mısınız?

-Topluma çok karışan insanlar değiliz. Zaten Mustafa ile birebir iletişime geçmediğiniz zaman Otizm belirtilerini net göremezsiniz. Birebir sorun yaşamadık.

- **OSB tanılı çocuğu olan aile en çok neye ihtiyaç duyar?**

-Anlayışa ihtiyaç duyar. Sizin zaten bir sorumluluğunuz var ve karşımızdaki insanların bize anlayışla yaklaşması farkında olması lazım.

- **Sizce OSB konusunda toplum farkındalığı nasıl artırılabilir?**

-Benim fikrimce konferans gibi konuşmalar olmalı ya da televizyonda daha fazla bilgiler gösterilmeli. Ayrı olarak çocuklara erken yaşta bu eğitimi vermek de çok önemli mesela çizgi filmler gibi şeylerle Otizm gibi farkındalıkları anlatılmalıdır.

Nuran Hanım'a verdiği cevaplar için teşekkür ederiz.

MEYVELER DÜNYASI

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde...
Develer tellal pireler berber iken... Ben annemin beşiğini tıngır mıngır
sallar iken...

Ülkenin birinde meyveler tir tir titriyormuş. Hava artık onlar için oldukça
serinmiş ve artık gitme zamanları gelmiş. Çilek, karpuz, kavun, şeftali,
üzüm, incir, kayısı ve daha birçok meyve gitmeleri gerektiği için çok
üzgünmüş. Bir yandan ağlıyorlar bir yandan da bavullarını hazırlıyorlarmış.

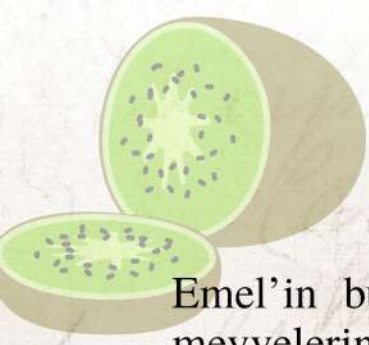

Yaz meyvelerinin gitmeye hazırlandığını duyan sonbahar meyveleri de
onların yerini almak için hazırlanmaya başlamışlar. Bir taraf çok mutlu
bir taraf ise çok üzgünmüş.

Durumun böyle olduğunu duyan Emel, yaz ve sonbahar meyvelerini
anlaşmaları ve sorunsuz vedalaşmaları için bir araya toplamaya karar
vermiş. Bu vedalaşma için yaz meyvelerinden karpuz, kavun, şeftali ve
kayısı çağırılmış. Sonbahar meyvelerinden ise nar, ayva ve kiviye davet
etmiş.

İki taraf da hazırlanmışlar ve Emel'in evinin mutfağında buluşmuşlar.
Emel, arkadaşları geldiğinde: "Hepiniz hoş geldiniz arkadaşlar.
Biliyorsunuz ki sizler biz insanlar için çok değerlisiniz. Fakat hepinizi
aynı anda tüketmemiz imkansız. Hepinizi taze olarak mevsiminizde
tüketmeliyiz. İşte bu yüzden artık yaz meyvelerinin dinlenme, sonbahar
meyvelerinin ise göreve başlama zamanı" demiş.

Emel'in bu konuşması iki tarafı da çok etkilemiş. Yine de yaz meyvelerinin kalbi burukmuş. Onların bu üzüntüsünü gören ayva: “Arkadaşlar bu kadar üzülmeyin baksanıza sizler de çok üşüyorsunuz. Artık dinlenmeniz gerek. Bizler de zamanı geldiğinde yerimizi kış meyvelerine bırakacağız.” demiş.

Bunun üzerine karpuz:“ Aslında bakarsanız haklısınız, bizler artık gitmeliyiz ama buraları çok özleyeceğiz. Seneye daha güçlü bir şekilde döneceğiz. Kendinize iyi bakın.” demiş. Artık meyvelerin vedalaşma zamanı gelmiş ve yaz meyveleri görevlerini sonbahar meyvelerine teslim etmişler.

Eşyalarını toplamışlar ve dinlenmek üzere evlerine çekilmişler. Bir sonraki yaz tekrardan bütün vitaminlerini saçmak için yerlerini alacaklarmış. Sonbahar meyveleri de arkadaşlarına söz vermişler ve bütün çocuklara vitamin olmak için tezgahlarda yerlerini almışlar.

-SON

DOWN SENDROMU

Down Sendromu (DS) ilk kez 1866 yılında Landon Down tarafından genetik bir hastalık olarak tanımlanmıştır. Fakat 1876 yılında Fraser ve Mitchell tarafından konjenital bir hastalık olduğu bildirilmiştir. Tipik gelişimli bireylerde 46 kromozom varken, Down Sendromlu bireylerde 47 kromozom vardır. Down Sendromunun henüz kontrol edilemeyen bir nedenle hücre bölünmesindeki bozukluktan kaynaklı olarak ortaya çıktığı belirtilmektedir. DS, doğum öncesinde yapılan birtakım kromozom testleriyle belirlenebilmektedir.

Kendi içinde 3 türü vardır:

1.Trizomi 21: Her hücrede 23. kromozomun tamamlanması sırasında, 21. kromozom çiftinde 3 tane kromozom bulunması durumunda Trizomi 21 ismi verilir. Down Sendromunun %95'i Trizomi 21 türündedir.

2.Translokasyon Down Sendromu: 21. kromozomun tamamı veya bir kısmının başka bir kromozoma yüklenmesi durumudur. DS'de %3'lük bir orandadır.

3.Mozaik Down Sendromu: Çok nadir görülen bu tip DS'de bazı hücreler 46 kromozom içerirken bazıları ise 47 adet kromozom içermektedir. 47 kromozomlu hücrelerin bulunduğu sisteme göre bireyde belirtiler farklılık göstermektedir.

Birçok araştırmada, kız ve erkek çocukların zihinsel ve sosyal gelişimlerinin farklı olduğu gözlemlenmiştir. DS'li kız çocuklarında motor hareketlerinin daha yüksek seviyeye ulaştığı, erkek çocukların ise daha sosyal aktif bir yapıya sahip olduğu gözlemlenmiştir. DS'ye belirli bir düzeyde zihinsel engel de eşlik etmektedir.

DOWN SENDROMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. DS için genetik translokasyon taşıyıcısı olmak: Erkek veya kadın fark etmeksizin bireyler taşıyıcı olabilirler.

2. Annenin yaşı: İlerleyen anne yaşı gebelik sürecinde dünyaya getireceği çocuğun DS'li olmasında etkisi vardır. Hamilelik yaşı 40'a yaklaştıkça çocuğun DS'li olma ihtimali, yükselmektedir.

3. Down sendromlu bir çocuğunun olması: Ebeveynlerin DS olan çocuğu varsa sonraki çocuklarında da DS görülme ihtimali yüksektir.

DOWN SENDROMLU ÇOCUKLARIN GELİŞİM SÜRECİNDEKİ BAZI FARKLILIKLAR

DS'li bireylerin boyları genellikle çok uzun olmaz. El, ayak, kulaklar küçüktür. Genellikle boyun kısa; gözler badem şeklindedir. DS'li bireylerin bağışıklık, sindirim sisteminde zayıflıklar / anormallikler görülebilmektedir. DS'li bireylerin yarısına yakınında herhangi bir türde kalp rahatsızlığı görülür. Lösemi riski DS'li olmayan bireylere göre daha yüksektir. DS'li bireylerde uyku esnasında solunum durması yaşanma olasılığı DS'li olmayan bireylere göre daha yüksektir.

Down Sendromlu çocuklar işitmede sorun yaşamasa da beynin kulaktan gelen sesleri duyması ile ilgili temel bir problem görülmektedir. Çocuğun sesleri ayırt etme yeteneği bu nedenle zayıflamış olabilir. Çocuk kendisine söylenenleri tam anlayamamakta ve özellikle -s, -ç, -t, -d seslerini birbirinin aynısıymış gibi algılayabilmektedir. Yaşı daha büyük olan çocuklar ise -p, -b ve -m harflerini söylemekte zorluk çekebilmektedir. Bu durum tüm vücudu saran kas tonusu gevşekliğinin dil, ağız ve gırtlak kaslarını olumsuz etkilemesinden kaynaklanmaktadır. DS'li çocuklar genellikle küçük bir ağza sahip olduklarından dilde dışa sarkmalar meydana gelebilmektedir.

Down sendromu için erken müdahale hem aile hem de bireyin eğitimi için oldukça önemlidir.

AİLELERE ÖNERİLER

- Erken tanı ve erken müdahalenin önemini göz ardı etmeyin.
- Çocuğunuza her zaman anlayışla yaklaşın. Sabırlı olmak çok önemlidir. İlerleme olacaktır ancak daha yavaş gerçekleşir.
- Erken çocukluk çağında çocuklarda hızla kilo artışı gözükebilmektedir. Yağ kaybı ve kilo kontrolü için düzenli egzersizler yapılmalıdır. Çocuğunuzla beraber egzersiz yapabilirsiniz. Sizin ve çocuğunuzun fiziksel & zihinsel sağlığı için en önemli destekçiniz egzersiz ve spor olacaktır.
- Profesyonel destek alın. Hem eğitsel hem de sağlık alanında diplomalı uzmanlar ile çalışın.
- Fizik tedavi ve iletişim alanında uzmanlardan destek alınması çok önemlidir. Down Sendromu olan bireyler için öncelik, dil gelişimi ve motor gelişimini içeren eğitimsel müdahaleler olmalıdır.
- Çocuğunuzla beraber sosyal aktivitelere katılın. Dışarı çıkın, doğayla iç içe olun.
- Güncel araştırmaları güvenilir kaynakları takip edin.
- Down Sendromlu çocuklar tipik gelişimli akranlarıyla aynı dönemde ilk sözcüklerini üretmeye başlarlar. Kelime dağarcıkları da buna bağlı olarak gelişmektedir fakat Down Sendromlu çocuklarda sonraki dönemlerde soyut içerikli ifadeleri anlama sorunları ortaya çıkmaya başlar. İmgesel dilin büyük bir alanını kapsayan zihinde işlenmesi sürecini ciddi şekilde etkilemektedir.
- Dilde dışa sarkmayı önlemek için sakız çiğnemek önemlidir. Sakız çiğnedikçe ağızdaki kaslar çalışacak ve dilin dışarı çıkmasını önlemeye yardımcı olacaktır.
- Down Sendromu (veya herhangi bir özel gereksinimlilik durumu) ilaç, meditasyon, diyet gibi uygulamalarsa ortadan kaldırılamaz. Size tedavi öneren kişilerin uzmanlığını sorgulayın.

Anne Gözünden: Down Sendromu ve Spor

- **Kendinizi tanıtır mısınız?**

-Ben Nazan.1968 doğumluyum. Kuzey ve Zeynep adında iki çocuğum var. İşletmeciyim.

- **Gebelik döneminiz nasıl geçti?**

Daha öncesinde size oğlunuz Kuzey'in Down sendromlu olduğunu söylediler mi?

-Gebelik dönemim son derece rahat ve güzeldi. Yapılan üçlü testlerden de bir şey çıkmadı. Down Sendromlu olduğunu bilmiyorduk.

- **Kuzey doğduktan sonra tepkiniz neler oldu ?**

-Böyle bir durumda hemen kabul etmeniz mümkün değil. Daha doğrusu şok yaşıyorsunuz. Neden olduğunu sorguladık. Niye ben diyorsunuz. İnkâr ve sıkıntılı süreçler atlattık. Fakat biz Kuzey'in eğitimine çok erken başladığımız için kabul etme süreci çok uzun sürmedi.

- **Down Sendromunun ne olduğunu biliyor muydunuz?**

Down Sendromu hakkındaki bilgilere nerelerden ulaştınız?

-Sadece herkesin bildiği kadarıyla biliyorduk. Kuzey doğduktan sonra okumaya başladım. İnternet vardı ama o zamanlar bu kadar bilgiye ulaşma imkanı yoktu ve bilgi kirliliği çok fazlaydı. Diğer ailelere ulaşmak da çok zordu. Fakat bir şekilde ulaştığımız diğer Down Sendromlu çocuğu olan ailelerle konuşarak, bulduğum haberleri okuyarak yavaş yavaş içine girip bilgilendik. Önce bütün haberleri okuyordum ama daha sonra bilinçlenerek bazı haberli okumaya başladım.

Sonra her yaş grubunda olan Down Sendromlu çocukları görmeye başladık. Eğitime gidip gelerek oradaki çocukları görerek bu süreci öğrenmeye başladık. Tabii en önemlisi de eğitimciler sizi en başından beri yönlendiriyor.

- **Tanıyla aldıktan sonra özel eğitime nasıl başladınız?**

-Kuzey, 40 günlükken özel eğitime başladık. Öncelikle pedagojik eğitime gidip kendimizin ne yapması gerektiğini öğrendik. Daha sonra Kuzey ile ilk eğitimimiz 2 aylıkken fizyoterapiyle başlamış oldu. Büyüdükçe pedagojik eğitim, fizik tedavi, duyuşsal entegrasyon ve daha sonra akademik eğitime başladık. 7-8 yaşında sporla tanıştı. Akademik eğitim hayatının her döneminde oldu. Şu an üniversite okuyor.

- **Özel eğitime başlama sürecinizde kurum seçerken nelere dikkat ettiniz?**

-Kurumun ve öğretmenlerin yeterliliğine, bu işi ne kadar iyi ve güzel yapabildiğine dikkat ettim. Kuzey' e ne kadar yardımcı olabileceklerine dikkat ettim.

- **Kuzey sporla nasıl tanıştı?**

-Zaten kafamızda hep bir spor dalı vardı. Sosyal medya hayatımıza girmeye başladığında, gençlerin büyürken neler yapabileceğini ve sporun faydasını öğreniyorsunuz. Kuzey'in koçuyla tanıştık. Kendisi ilkokulda gönüllü ders veren öğretmendi. Önce yavaş yavaş haftada 2 gün denge çalışması, biraz atlama, zıplama gibi doğru yürüme çalışmalarını yaptılar. Sonra Kuzey, düzenli çalışmaya devam etti ve Kuzey'in gelişmesini fark edince, çalışma günlerimiz arttı. Yüzme dersleri aldık fakat biraz talihsizlik yaşadık. Suya düştü, korktu onu sevdirmek biraz zaman aldı. Sonra özel olimpiyatları, yüzme yarışlarıyla motivasyon sağladık. Katıldığı yüzme yarışmalarında iyi dereceler aldı. Acaba masa tenisi olabilir mi diye düşündük ve düşündüğümüzden daha iyi gitti. Masa tenisinde ise Türkiye derecesi aldı. Öğretmenin tavsiyesiyle atletizme yöneldik. Bunun dışında da bisiklete biniyor.

- **Birden fazla sporla uğraşmayı nasıl başardı?**

-Birçok spor dalı yapması hiçbirimiz için çok kolay değil. Kuzey için bu daha da zordu. Kuzey doğduğu andan itibaren eğitime başladı ve hiçbir eğitimi aksamadı. Kuzey ile çok disiplinli ilerledik. Öğretmenimizin disiplinli oluşuyla beraber çok iyi ilerledi. Kuzey'in artısı disiplinli bir şekilde ilerlemesi oldu. Hayatımız artık buna göre şekillendi.

- **Sporla ilgilenirken başka nelere dikkat ediyorsunuz ?**

-Sağlığına her zaman dikkat ettik. Birtakım hastalık yatkınlıklarından dolayı beslenmesi çok önemli. Kilo almamasına dikkat ediyoruz. Çünkü buna yatkınlık olabiliyor. Sağlıklı beslenmesine. Uyku düzenine dikkat ediyoruz.

- **Sporcu denildiğinde akla ilk gelenlerden biri de beslenme düzenidir. Kuzey'in beslenme düzeni nasıl?**

-Liste vs. kullanmıyoruz. Kuzey ev yemeklerine alışkın ve seven çocuk bu nedenle şanslıyız. Herhangi bir destek almıyoruz. Özel bir diyet uygulamıyoruz.

- **Antrenmanlarda problemler yaşıyor musunuz ?**

- **Yaşıyorsanız bu problemleri nasıl aşıyorsunuz ?**

-Çok ciddi problemler olmuyor. Fakat Kuzey bazen gitmemek için başım ağrıyor vs. gibi çeşitli bahaneler üretebiliyor. Bir şekilde biz de sıkılmaması için çözümler üretiyoruz.

- **Başarılarınızı nelere borçlusunuz ?**

-Her şeyden önce yaptığınız işi, kendi çocuğunuz olunca sevgiyle yapıyorsunuz. Normal gelişim gösteren çocuğu büyütmek bu kadar zorken, Down Sendromlu çocuğu yetiştirmek çok zor. Fakat işin içine sevgi ve disiplin girince bir şeylere tutunup yapıyorsunuz.

Klasik bir laf vardır: "Sevmek bir yürek gibidir, sevgiyi büyütmek emek ister."

Fedakarlık ve emek verince karşılığını alıyorsunuz.

Bu süreçte Kuzey de çok emek verdi ve karşılığını aldı.

- **Sporun Kuzey'e ne gibi etkileri oldu?**

-Şöyle, yüzme özel çocukların gelişimi için çok önemli. Hem çocuklarımızın sakinleşmesine yardımcı oluyor hem de fiziksel ve ruhsal olarak gelişmesi açısından faydası olduğunu öğrenince yüzmeye başlattık. Başta sudan korkan Kuzey; bir zaman sonra havuzun dibinde arkadaş kurmaya başladı. Sonra tesadüfen yüzme yarışı olunca Kuzey'in motivasyonu arttığını gördük.

Kuzey, sporu severek yapıyor spor olmasaydı hayatı bu kadar renkli olmazdı. Kuzey yarışmaktan zevk alıyor. Yarışı ve yarışın sonucu Kuzey için çok önemli. Bu nedenle iyi ki spor hayatımızda var. Maalesef ön yargılar nedeniyle Kuzey istediği çevreyi her zaman sağlayamadığı için bir takım eksiklikleri sporla kapatıyor. Bu da onun hayatını büyük oranda dolduruyor.

- **Diğer ailelere neler önerirsiniz?**

-Çevreden duyduklarına değil çocuklarına inansınlar. Güzel örneklerle odaklanarak sabırlı olsunlar.

- **Sizce toplum farkındalığı nasıl arttırılmalı?**

-Bazen çok basit şeyler bile bazen acıtıcı olabiliyor. Ama ortak nokta olarak hepimiz aynı dünyada yaşıyoruz ve hepimizin bir yeri var. Çocukları eğitirken bunu unutmamızın.

Çocuklarımızın yapabilirliklerini göstererek, empati kurarak ve ayrıştırmadan kaynaştırma yapabilmenin toplum farkındalığını arttıracağını düşünüyorum.

Nazan Hanım'a verdiği cevaplar için teşekkür ederiz.

RENKLER ŞARKISI

QR kodlu
sayfa

Merhaba ben **kırmızı**, kırmızı bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur kırmızılarla
Kırmızı bir top, kırmızı bir araba, kırmızı bir
ponpon, kırmızı bir mandal

Merhaba ben **mavi**, mavi bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur mavilerle
Mavi bir boya, mavi bir lego,
mavi bir ponpon, mavi bir mandal

Merhaba ben **sarı**, sarı bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur sarılarla
Sarı bir limon, sarı bir mısır,
sarı bir kalem, sarı bir ponpon

Merhaba ben **turuncu**, turuncu bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur turuncularla
Turuncu bir havuç, turuncu bir portakal,
turuncu bir ponpon, turuncu bir top

Merhaba ben **yeşil**, yeşil bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur yeşillerle
Yeşil bir kivi, yeşil bir elma,
yeşil bir ponpon, yeşil bir mandal

Merhaba ben **mor**, mor bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur morlarla
Mor bir boya, mor bir toka,
mor bir ponpon, mor bir mandal.

Merhaba ben **pembe**, pembe bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur pembelerle
Pembe bir toka, pembe bir boya,
pembe bir ponpon, pembe bir mandal.

Merhaba ben **kahverengi** kahverengi kovayım
Şimdi içim boş ama doldur kahverengiyle
Kahverengi bir ceviz, kahverengi bir fındık,
kahverengi bir boya, kahverengi bir ponpon.

Merhaba ben **siyah**, siyah bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur siyahlarla
Siyah bir boya, siyah bir toka,
siyah bir kalem, siyah bir ponpon.

Merhaba ben **beyaz**, beyaz bir kovayım
Şimdi içim boş ama doldur beyazlarla
Beyaz bir ayı, beyaz bir boya,
beyaz bir ponpon, beyaz bir mandal.

İŞİTME YETERSİZLİĞİ

Bireyin herhangi bir zedelenme sonucunda doğum öncesi ve/veya sırası ve/veya doğum sonrasında ortaya çıkan çeşitli problemlerden kaynaklı işitme duyarlılığının kısmen veya tamamen yetersizliği durumudur.

İşitme duyusunda yaşanan yetersizlik bireylerin çevreden gelen kelime uyarısını algılayamamasına, bu da kelime dağarcığının yeterince gelişmemesine dolayısıyla anlama ve kavrama güçlükleri yaşamalarına neden olmaktadır.

Bu durum bireyin performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesine sebebiyet verebilmektedir.

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARA YAKLAŞIM

- İletişim sırasında çocukla eşit düzeyde olmalı; göz teması kurulmalıdır.
- Konuşan kişinin yüzünün açıkça görünüyorsa önemlidir.
- Çocukla iletişime geçilmeden önce çocuğun dikkati konuşan kişinin üzerinde olmalıdır.
- konuşurken cümleler basit; ses tonu normal olmalıdır.
- Çevredeki dikkat dağınık sesler engellenmelidir.
- Çocuk işitmeye yardımcı cihaz kullanıyorsa, nasıl kullanacağı öğretilmelidir.

Erken tanı, tedavi ve rehabilitasyonun birinci koşuludur. Bu yüzden yenidoğanın işitme taramalarının düzenli bir şekilde yürütülmesi gereklidir. Amaç, işitme kaybını olabildiğince erken tanımlamak ve gerekli önlemleri alabilmektir.

İŞİTME YETERSİZLİĞİNİN SINIFLANDIRILMASI

İşitmede bir problem yoktur.

Hafif şiddetteki sesleri anlayamama.

Konuşmada gecikme, karşılıklı konuşmada zorluk.

İşitme ve dil öğrenme güçleşmiştir. İşitme cihazı gereklidir.

İşitme kaybının yanında ayırt etme düşüktür. İşitme cihazı gereklidir.

Lisan öğrenmede güçlük, işitme cihazı kullanımına ve özel eğitime rağmen kısıtlı düzeyde öğrenme. —> Çok ileri 95dB

Normal işitme 10-15dB

Çok hafif 16-25dB

Hafif 26-40dB

Orta 41-65dB

İleri 66-95dB

İŞİTME YETERSİZLİĞİNİN BELİRTİLERİ

SINIFTAKİ DAVRANIŞLARIYLA İLGİLİ BELİRTİLER

- Sınıftaki seslere karşı ilgisizlik görülebilir.
- Konuşanı duyabilmek için konuşana doğru eğilme görülür.
- Söylenenleri yanlış anlama görülebilir.

FİZİKİ GÖRÜNTÜLER VE SAĞLIKLA İLGİLİ BELİRTİLER

- Sıklıkla görülen kulak ağrısı
- Kulak akıntısı
- Sıklıkla kulak çınlaması
- Kulak kaşıma

KONUŞMA VE SESLE İLGİLİ BELİRTİLER

- Konuşma sırasında bazı seslerin değiştirilmesi
- Bazı sözleri yanlış söylemek
- Konuşma sırasında fısıltı ya da bağırma görülmesi

İŞİTME YETERSİZLİĞİNDE OLASI NEDENLER (DOĞUM ÖNCESİ)

- 1) Annenin enfeksiyona maruz kalması
- 2) Radyasyona maruz kalınması
- 3) Ağır kazalar ve yaralanmaların olması
- 4) Annenin hamilelikte geçirdiği bazı hastalıklar (Kafa yaralanmaları vb.)
- 5) Eşler arası kan uyuşmazlığı olması
- 6) Genetik yatkınlık (Akraba evliliği)

İŞİTME YETERSİZLİĞİNDE OLASI NEDENLER (DOĞUM ANI)

- 1) Kordon dolanması
- 2) Oksijensiz kalma
- 3) Doğum ağırlığının 1500 gramdan az olması
- 4) Erken doğum olması
- 5) Sarılık olması
- 6) Kulak ve yakın çevresinde zedelenmeler

İŞİTME YETERSİZLİĞİNDE OLASI NEDENLER (DOĞUM SONRASI)

- 1) Kulak hasarları
- 2) Havale, menenjit, kızamıkçık gibi hastalıklar
- 3) Orta kulak iltihabı
- 4) Kafatası hasarları

ÖNERİLER

SINIFINDA İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

1. Öğrenciye çok yönlü değerlendirecek, öğrencinin algı ve yeteneklerini kullanabileceği eğitim programı oluşturmalıdır (BEP).
2. İşitme yetersizliği olan çocuk sınıfta ön sıralarda ve öğretmeni görecektir yerde oturtulmalıdır.
3. Çocuğun kendini ifade etmesinde kısıtlılık olduğundan, işitme yetersizliği olan çocuğa daha fazla zaman ayrılmalıdır.
4. Çocuk derslerinde akranlarından geride olabilir. Bu durum çocukla alay edilmesi, arkadaşlarının arasında kabul görülmemesi gibi akran zorbalıklarına sebebiyet verebilir. Öğretmen bu tarz durumları önlemek için sınıftaki diğer öğrencileri bilgilendirmeli, farkındalık çalışmalarına önem vermelidir.

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN AİLELERİNE ÖNERİLER

1. İşitme engelli çocuğun konuşma becerisinin gelişmesi ve öğrenmesi için günlük hayattan yararlanılmalıdır. Fırsat öğretimi yöntemi kullanılabilir.
2. Çocuğu konuşmaya zorlamak yerine konuşabileceği ve kendini ifade edebileceği durumların olması sağlanmalıdır.
3. Çocuk için neyin iyi olacağını kararlaştırırken uzman görüşlerinden de yararlanılmalıdır.

SESLİ SESSİZLİĞE KULAK VERİN

- **Kendinizi tanıtır mısınız?**

-Ben Ahmet. 21 yaşımdayım. İstanbul Gedik Üniversitesi'nde okuyorum. Doğuştan gelen işitme yetersizliğine sahibim. Engel raporumda %45, ses kaybında ise %90 yetersizliğim var.

- **Yetersizliğiniz doğuştan mı geliyor yoksa sonradan mı meydana geldi?**

-Doğuştan genetik olarak geliyor. Aile bireylerimde yok fakat uzaktan akrabalarımda bulunmaktadır.

- **Özel eğitim süreciniz nasıl ilerledi?**

-İhtiyacım doğrultusunda bazı eğitimlere tabi tutuldum. Eğitimler arasında diksiyon eğitimleri de vardı. Örneğin, eğitimimde "a" harfi üzerinde yoğunlaştık. Burada ailemin desteği de benim için çok önemliydi. Evde sürekli ailemle çalıştık.

- **Müdahale süreciniz nasıldı?**

-Duyma yetersizliğin düzeylerine göre çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Küçükken duymam hafif düzeydeyken büyüdükçe ses kaybımın düzeyi artmaya başladı. Duymam için ameliyat olmam gerekiyordu. Ameliyatı 16-17 yaşlarımda oldum. İşitme cihazını ise 3 yaşımda kullanmaya başladım. Cihazı kullanmakla beraber rehabilitasyon merkezinde özel eğitim sürecim başladı.

- **Yetersizliğiniz günlük hayatınızı etkiliyor mu?**

-Günlük hayatımda garsonluk yapıyorum. Müşterilerle iletişim kurmakta ve duymakta zorlanıyorum. Telefonda yabancı insanlarla görüştüğümde iletişimde bazı aksamalar meydana gelebiliyor.

- **Toplum içerisinde sizi rahatsız eden türde yaklaşımlarla karşılaşır musunuz?**

-Liseye kadarki eğitimim boyunca bazen konuşmamla ilgili taklitlere bazen de duymamla ilgili alaylara maruz kaldım. Ameliyat olmadan önce yüksek sesle konuşmak zorundaydım. Bu yüzden sınıf arkadaşlarım yüksek seslerle konuşup alay ediyorlardı.

- **Sizce toplum farkındalığı nasıl arttırılmalı?**

-Karşılarında işitme yetersizliğine sahip bir birey varsa anlaşılır bir şekilde bağırarak konuşulmaması ve/veya çok sessiz konuşulmaması gerekiyor. Aynı zamanda empati kurup bu şekilde yaklaşımları bizler için çok daha iyi olacaktır.

Ahmet Bey'e verdiği cevaplar için teşekkür ederiz.

DUYUSAL ŞİŞE DENEYİ

DENEY MALZEMELERİ

Sulu Boya
Bant
Makas
Suda yaşayan hayvan resimleri
Sıvı yağ
Su
Boş şişe
Sulu boya kabı

DENEYİN AMACI

Duyusal şişe, çocukların yaparken eğleneceği ve öğreneceği bir deneydir.

Deneyde,

- Çocuklar okyanusun ne renk olduğunu içerisinde bazı hayvanların yaşadığını öğrenecektir.
- Yağ ile suyun birleşiminde oluşan görüntüde neden yağın üstte kaldığını sorgulayan çocuk yoğunluk konusunu görerek deneyimlemiş olacaktır.

DENEYİN ADIMLARI

1. ADIM

Şişemizin bir kısmını su ile dolduruyoruz.

2. ADIM

Mavi sulu boya ile suyumuzu renklendiriyoruz.

3. ADIM

Suyumuz renklendikten sonra sıvı yağın şişeye dolduruyoruz.

4. ADIM

Su, sıvı yağdan daha yoğun olduğu için birbirlerine karışmadılar ve yağ suyun üstünde kaldı.

5. ADIM

Şimdi ise suyumuzu biraz daha renklendirmek için sim katıyoruz ve kapağımızı kapatıyoruz.

6. ADIM

Su altta, suyun üstünde yağ, yağın üstünde de sim var.

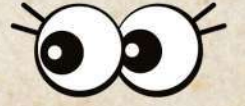
7. ADIM

Şimdi şişemizi güzelce sallayarak hepsini karıştıralım.

8. ADIM

Sizler için derginin en sonunda okyanus canlılarını hazırladık. Okyanusumuza biraz daha canlılık katalım. Deniz canlılarını şişemizin üstüne yapıştıralım.

GÖRME YETERSİZLİĞİ

2006 yılında yapılan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğine göre görmez ya da az gören şeklinde terimler yerine “görme yetersizliği olan birey” terimi kullanılmıştır.

İlgili yönetmeliğe göre görme yetersizliği olan birey, görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybından dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerine ihtiyacı olan birey olarak tanımlanmıştır.

GÖRME İŞLEVİNİN DEĞERLENDİRMESİ DÖRT TEMEL ALANDA İNCELENİR:

- 1) Görme kesinliği
- 2) Görme Alanı (Çevre Görme)
- 3) Renk Görme
- 4) Kontrast Görme Becerisi (Kontrast duyarlılık, silik ve koyu cisimleri ayırt edebilmek)

GÖRME YETERSİZLİĞİNDE EĞİTİM

- Özel eğitim ihtiyacı olduğu tespit edilen bireyleri zorunlu öğrenim çağı 36 aydan itibaren başlamaktadır.
- Çocukların gelişimi ve özellikleri dikkat edilerek okul öncesi dönemde eğitim süreleri uzatılabilir.

GÖRME YETERSİZLİĞİNİN OLASI NEDENLERİ (DOĞUM ÖNCESİ)

- 1) Annenin hamilelik döneminde geçirdiği çeşitli hastalıklar
- 2) Göz küresinin küçük olması
- 3) Metabolik bozukluklar
- 4) Kalıtsal hastalıklar
- 5) Beslenme bozuklukları

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLASI NEDENLERİ (DOĞUM ANI)

- 1) Doğum anı travmaları
- 2) Doğumun güç ve geç olması
- 3) Kordonunun bebeğin boynuna dolanması veya başka nedenlerden dolayı bebeğin nefessiz kalması

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLASI NEDENLERİ (DOĞUM SONRASI)

- 1) A ve B vitamin eksikliği
- 2) Şeker hastalığı
- 3) Menenjit
- 4) Ateşli hastalıklar
- 5) Kızamıkçık

GÖRME YETERSİZLİĞİNDE MÜDAHALE SÜRECİ

- Görme yetersizliğinin tıbbi değerlendirilmesi göz hekimleri tarafından yapılmaktadır. Bu süreçte çocukların göz ve/veya görme sisteminde bir hasar ve/veya bir kaybın olup olmadığı incelenir. Eğer çocukta bir kayıp veya hasar söz konusu ise bunun derecesi, oranı, çocuğun ne düzeyde etkilendiği gibi durumlar tespit edilir. Bu işlemlerin sonunda görme yetersizliği tanısı konulur.

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN AİLELERİNE ÖNERİLER

1. Aile çocuğun dünyaya öğrenmesine ve çevreyi keşfetmesine fırsat tanımalıdır.
2. Ebeveynler, çocuğun tüm duyu organlarından en iyi şekilde yararlanabilmesi için uygun ortam hazırlanmalıdır.
3. Çocuğun çevresinde bulunan nesnelerin isimlerini doğru söylemesi ve doğru telaffuz etmesi sağlanmalıdır.
4. Çocuğun ilgi duyduğu alanlarda konuşma ortamı sağlanmalıdır.
5. Çocuğunuzun sosyal ve fiziksel ortamlardan en üst seviyede yararlanması sağlanmalıdır.
6. Çocuğun tek başına bir şeyler yapmasına ve başarmasına izin verilmelidir.
7. Çocuğunuzla konuşurken mümkün olduğunca somut kelimeler kullanılmalı, soyut kelimelerden kaçınılmalıdır.

SINIFINDA GÖRME YETERSİZLİĞİ ÖĞRENCİSİ OLAN ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

1. Görme yetersizliği olan çocuğun tüm özellikleri göz önünde bulundurularak eğitim planı yapılmalıdır (BEP).
2. Okul öncesi döneminde çocuklara bağımsız hareket becerileri için dinleme, günlük yaşam, öz-bakım ve sosyal becerilerin kazandırılması gereklidir. Okul öncesi dönemde kazandırılması gereken en önemli beceri, bağımsız hareket becerileridir.
3. Okul öncesi dönemde, yaptığı bağımsız hareket becerileri çocuğun daha öz güvenli olmasını sağlar.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ (ÖÖG) & ÖZGÜL ÖĞRENME BOZUKLUĞU (ÖÖB)

Özgül Öğrenme Bozukluğu(ÖÖB) veya Özel Öğrenme Güçlüğü (ÖÖG); bireylerin zeka düzeyleri ve aldığı eğitim göz önünde bulundurulduğunda okuma, yazılı anlatım ve/ veya matematik seviyesinin akranlarından beklenenin önemli derecede altında olmasıdır.

Her çocukta farklı durumlarda farklı belirtiler ortaya çıkabilir ve belirtiler her çocuk için farklı nedenler içerebilmektedir. Çocuğun IQ seviyesi normal veya normal üzerinde olabilir.

Türkiye’de "özel öğrenme güçlüğü” eğitimciler ve aileler tarafından yeterince bilinmemektedir. ÖÖG sahip olan çocuklar aile, okul ve sosyal ortamlarında da zorluklarla karşılaşabilirler.

NEDEN HEM ÖÖG HEM ÖÖB

Tıp literatüründe Özgül Öğrenme Bozukluğu olarak isimlendirilmekle birlikte; eğitim literatüründe Özel Öğrenme Güçlüğü olarak da kullanılmaktadır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLARDA GENEL OLARAK GÖZLEMLENEN DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ

Okul Öncesi Dönemde Görülen Belirtiler

- Konuşmada gecikme yaşanabilir.
- Yakın heceli kelimelerde sesler karıştırılabilir (“su” yerine “bu” gibi).
- Bağcık bağlamada başarısızlık görülür.
- Zaman ve yön kavramları karıştırılır.

Okul Döneminde Görülen Belirtiler

- Okuma geç ve zor öğrenir.
- Okuma yavaş ve hatalıdır.
- Yazı bozuklukları çok sık görülür.
- Matematikte güçlük çekilir.
- Çarpım tablosunu öğrenememe görülür.
- İmlâ ve noktalama hataları görülür.
- D ile b ,p ile b harflerini karıştırır.
- Dil sorunları yaşanır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN SEVİYELERİ

ÖÖG, DSM-V'deki değişikliklere bağlı olarak hafif, orta ve ağır olmak üzere üç seviyeye ayrılmıştır.

1. SEVİYE HAFİF

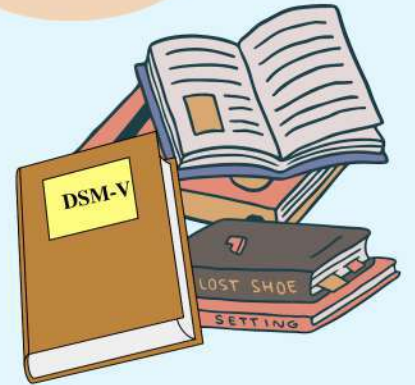
Bir veya iki akademik alana ilişkin zorluklar bulunmasıdır. Ancak uygun destek hizmetleri sunulduğunda bireyin telafi edebileceği ve/veya iyi performans göstereceği kadar hafiftir.

2. SEVİYE ORTA

Bir veya daha fazla akademik alanda dikkat çekici zorluklar olmasıdır. Bu seviyedeki birey okul dönemi boyunca özel ve aralıksız öğretime tabi tutulmadan yeterince başarılı olmayacaktır. Günün bir kısmı için okulda, evde veya işte etkinlikleri doğru ve verimli şekilde tamamlamak için bazı uyarlamalar gerekli olabilmektedir.

3. SEVİYE AĞIR

Çeşitli akademik alanları etkileyen becerilerin öğrenilmesinde yaşanan zorluklardır. Bu nedenle bireyin okul yıllarının çoğunda bireyselleştirilmiş eğitim planı ile sistematik yol izlenmelidir. Uygun uyarlamalar olsa da birey, etkinlikleri etkin şekilde yapamayabilir. Etkin biçimde özel eğitim stratejileri kullanılmalıdır.

ÖÖG AİLELERİ OLARAK ŞUNLARI BİLMEKTE FAYDA VAR:

- ÖÖG, doğuştan gelen bir özelliktir.
- Görme, işitme ve diğer engel türleri ile ilgisi yoktur.
- Zekâ sorununa bağlı değildir. Bireylerin zekası normal veya normal üstü olabilir.
- Bireyin bazı farklılıkları nedeniyle öğrenme süreçlerinden bir veya birkaçında aksama olabilir.
- ÖÖG'ye sahip olan bireylerin kardeşlerinde de ÖÖG görülme ihtimali yüksektir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ ÇEŞİTLERİ

1

DİSLEKSİ (OKUMA BOZUKLUĞU)

2

ARİTMETİK BOZUKLUĞU (DİSCALCULİ)

3

YAZILI ANLATIM BOZUKLUĞU (DİSGRAFİ)

1.DİSLEKSİ

- Disleksili olan çocukların yazı hataları birbirine benzerdir, kelimeleri ters yazarlar ve/veya ters okurlar.
- Özellikle -b, -p, -d harfleri şekil ve ses açısından birbirine benzediği için daha çok karıştırılır. "BU" yazıp "UB" diye okuyabilirler.
- Birbiri ardına gelen harfleri birleştirirler.
- Noktalama işaretini kullanmada sıkıntı yaşarlar.
- Yazıları genellikle kötüdür. Bu bireyler kopyalayarak daha iyi yazarlar.

2.ARİTMETİK BOZUKLUĞU (DİSCALCULİ)

- Diskalkuli; hesaplamada sayısal sembolleri, görsel ve materyal olarak tanıma, kullanma ve yazmada görülen zorluğa verilen isimdir.
- Diskalkuli olan çocuklar sayıları bozuk, şekilli, sıklıkla yer değiştirmiş, ters dönmüş veya baş aşağı eğilmiş yazarlar.
- Basit matematiksel işlemleri yapmakta zorlanırlar.
- Çarpma bölme gibi işlemlerde sayıları uygun aralıklarla alt alta getiremezler.

3.YAZILI ANLATIM BOZUKLUĞU (DİSGRAFİ)

- Disgrafi; harf, şekil ve rakamları yazmada, şekil bozuklukları, bitişik ve/veya ayrı yazmada kompozisyon oluşturma becerilerinde sorunlar görülebilir.
- Yazının mekanik kısmında yetersizlik görülebilir (Kalemi yanlış tutma ve yanlış harfi yanlış oluşturmak vb.).

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

ÖZGÜL ÖĞRENME BOZUKLUĞU

UNUTMAYINIZ Kİ...

Çocukların farklılıklarının farkında olmanız ve çocuklarınızın anlatmak istediklerini dinlemeniz olası problemlerin erken müdahale ile çözülmesine olanak sağlayacaktır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE MÜDAHALE YÖNTEMLERİ

1. Eğitimde BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) kullanılmalıdır. BEP komisyonunda ailenin bulunması zorunludur.
2. Çocukta ÖÖG'ye ek olarak sağlık problemi olması durumunda hekimden destek alınarak ilaçla destek sağlanabilir. ÖÖG bir hastalık olmadığından ilaç kullanımı ile ortadan kalkma ihtimali bulunmamaktadır. Sadece öğrenme bozukluğunun olduğu durumlarda ilaç kullanılmaz.
3. Öğrenme güçlüğü olan çocukların eğitimi sadece normal sınıf müfredat programı ve özel dersleri ile uygulanmamaktadır. Müdahale eğitimle gerçekleşir.
4. Tanı konulup değerlendirme yapıldıktan sonra oluşturulan özel eğitim programıyla ve psikopedagojik yaklaşımla yapılacak eğitsel terapiyle öğrenme gerçekleşmektedir.
5. Eğitsel müdahale ve psikopedagojik yaklaşımın uygulanmaması durumunda öğrenme güçlüğü'nün belirtileri; bireyin günlük yaşantısını zorlayacak düzeye ulaşabilir.
6. Öğrencinin başarılı olduğu alanlar üzerine yoğunlaşarak desteklenmelidir.
7. Eğitimde fırsat öğretimi aktif olarak kullanılmalıdır.

BİR AVUKATTAN: ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ YASAL HAKLARI

• Kendinizi tanıtır mısınız ?

Ben Avukat ve Arabulucu Burcu Akar Muratoğlu.

Meslekte yaklaşık 15. yılında olan Ankara Bürosu'na kayıtlı bir avukat ve arabulucuyum. Aynı zamanda Disleksili Aileleri Tanı Eğitim ve Dayanışma Derneğinin baş hukuk müşavirliğini gönüllülük esasıyla yapmaktayım. Dernekte yer alan ailelere ve çocuklara yasal haklarını anlatıyorum.

“Disleksi Hukuku” adlı bir Instagram hesabım var. Bu hesapta Disleksi tanısı alan bütün aile ve çocuklara ihtiyacı olan tüm yasal haklarını, mevzuatsal haklarını, neler yapabilecekleri, başvuru yollarını, tıbbi tanımlama, eğitsel tanımlama, raporlama süreçlerini resmi ve yasal dayanaklarıyla birçok paylaşımda bulunuyorum.

Özel eğitim hukuku hakkında 2023 yılında dilekçe örnekleri ile birlikte ailelere, öğretmenlere ve çocuklara özel bir kitap çıkaracağım.

• Disleksili bireylerin hakları ile ilgilenmeye nasıl karar verdiniz ?

2013 yılında henüz avukatken daha arabulucu değildim. Çocuklara ya da yaşlılara yardım etmem gerektiğini düşündüm. Bu anlamda bir hizmet alanını aradım. Yaşlılara veya ailelerine yardımcı olabileceğim bir dernek veya vakıfa üye olmaya karar verdim. Önce yaşlılar için Ankara'da bir yer araştırdım. Yaşlılara yönelik bir dernek bulamadım ve çocuklara yönelik ne olabilir, hangi dernekler ve vakıfların olduğunu araştırarak Dikkat eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu' nu buldum. Ben, “bu çocuklara yardım edeceğim”, dedim. Birkaç dernek buldum. Aradım ama çok içime sinmedi. Yine de bir konuşup görüşmeye karar verdim. DEHB' in ne olduğunu hiç bilmiyordum. Okudukça “Disleksi” kelimesi ile karşılaştım. Disleksi'nin ne olduğunu araştırdım ve bu kadar muazzam bireyler nasıl olur da öğrenemezler, nasıl olur da beyin böyle olur diye düşündüm. Nörolojik kısmını araştırdım vs. derken benim alanımın bu olduğuna karar verdim.

• Disleksili bireylerin eğitim süreci hukuki olarak nasıl başlıyor?

Ülkemizde ilkokulda yönetmelik 0 -36 ay itibarıyla özel eğitim zorunludur, diyor. Okul öncesi dönemde çocuğun tıbbi olarak Özgül Öğrenme Güçlüğü olarak tespit edilmesi, tanılanması henüz mümkün değil. Çünkü, ülkemizde erken çocukluk dönemine ilişkin tıbbi tanımlamada ve/veya eğitsel tanımlamada ÖÖG tanısını koyacak bir tanı bataryamız yok.

Okul döneminde aile veya öğretmen; akademik başarısındaki farklılık sebebiyle öğrencideki özel gereksinimi fark ediyor. Bu şekilde süreç başlamış oluyor. Ebeveyn çocuğunu tıbbi tanılama için hastaneye götürüyor. Burada yapılan değerlendirmeler sonrasında ÇÖZGER raporu alınıyor. Eğer öğrenci tanı almazsa (tıbbi tanı ve/veya eğitsel tanı) yasal haklardan kesinlikle yararlanamaz. ÇÖZGER sonrasında ailenin Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM)'ne başvurması gerekiyor. RAM'da Özel Eğitim Kurumu tarafından eğitsel değerlendirme yapılıyor. Orada birçok uzman yer alıyor ve gerektiğinde bu kurum dışarıdan üniversitelerden veya hocalardan vs. destek alabiliyor. RAM'da yapılan değerlendirmelerden sonra öğrenciye eğitsel destek planı çıkartılıyor. RAM değerlendirmesinde aile çok önemlidir. Aile özel eğitimin her alanında yer almak zorundadır. Özgül öğrenme güçlüğü olduğu gibi her özel gereksinim türünde ve eğitimin her kademesinde olmak zorundadır.

Öğrenci artık ÇÖZGER ve RAM raporuyla belirtildiği üzere Özgül Öğrenme Güçlüğü tanısı almış; kaynaştırma öğrencisidir. Kaynaştırma/ bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları anlamında eğitime tabi olacaktır.

RAM raporundan sonra 30 gün içinde ailenin ve okulun itiraz etme zamanı vardır. Okul, 30 gün çocuğu izleyebilir. Eğer sınıf öğretmeni, çocuğa verilen raporda bir eksiklik/yanlışlık olduğu düşünüyorsa ailenin rapora itiraz etme hakkı vardır. Aynı zamanda çocukta (örneğin) dikkat eksikliği de var ise RAM bunu gözden kaçırmış veya rapora eklememişse de 30 gün içerisinde okulun itiraz etme hakkı var. Çok önemli bir nokta olarak okulun 30 günü geçse de dahi, yönetmelik 30 gün dese de “Çocuğun Üstün Yararı Çocuk Hakları” sözleşmesine dayanarak çocuğun üstün yararı her zaman her şeyin üstünde olduğundan bu rapora daimi olarak itiraz edebilir.

Eğer itiraz edilecek bir durum söz konusu değilse; okulda 30 gün sonrasında veya 30 gün içinde okul BEP Kurulunu ivedi olarak toplanması gerekir. bu toplantı BEP toplantısıdır. Bireyselleştirilmiş eğitim programı denilen (BEP) program; anaokulunda da okul öncesindeki çocukları için de uygulanıyor. Öncelikle BEP kurulu toplanıyor. BEP kurulunda çocuk okul öncesinde anasınıflı öğretmeni; ilkokuldaysa sınıf öğretmeni, okul yönetimi, öğrencinin dersine giren eğitim personeli, aile, aynı zamanda çocuğu izleyen ve gözleyen psikiyatrist ve/veya Psikolog ile Çocuk Gelişim Uzmanı ve/veya çocuğun özel olarak destek aldığı biri varsa bulunuyor. Destek alınan birisi derken kastettiğim şu: Örneğin çocuk piyano dersi alıyor. BEP kurulunda piyano öğretmenin de bulunarak eğitim tedbirlerine katılması gerekiyor. Bu toplantıda çocuğun ihtiyaçları doğrultusunda BEP düzenleniyor. BEP kurulu resmi evraktır. Resmi evrak olduğu için herkes tarafından imzalanması gerekmektedir. Özellikle aile bu kararı imzalamazsa bu resmi evrak geçersizdir ve yok hükmündedir. Dolayısıyla aile olmazsa olmazımız. Kesinlikle aile olmalı, aile olmayan bir BEP kurulu yok hükmündedir. Aynı şekilde aile imzası olmasa da yok hükmündedir.

- **Okul Öncesi Dönemde Öğrenciler için Bu Kapsamda Ne Tür Planlamalar Yapılabilir?**

Okul öncesinde oyun çağı çocuğunun ihtiyacına yönelik olarak ince motor, kaba motor becerilerinin geliştirilmesi, akran ilişkisinin düzenlenmesi, oyun becerisinin geliştirilmesi ve düzenlenmesi yer alması gerekiyor. Anaokulu ve kreş çağında bu yönde sosyal, fiziksel önlemler ve tedbirler alınıyor.

Çocuğun mesela ince motor becerilerini destekleyici oyunlar ile bunu öğretmenin desteklemesi BEP kurulunun toplantısında yazılıyor. Mesela çocuğun fiziksel bir engeli varsa çocuk için bir asansörün okula yapılması veya öğretmen/yardımcı eleman tarafından çocuğun sınıfa çıkarılması gibi kolaylıklar sağlanmaktadır.

- **İlkokul, Ortaokul ve Lise Dönemindeki Öğrenciler için Bu Kapsamda Ne Tür Planlamalar Yapılabilir?**

İlkokul, ortaokul ve liseyi birlikte alıyorum. Çünkü bu düzeylerin üçünde öğrenci aynı haklara sahiptir. Öğrenci öncelikli olarak eğitsel olarak veyahut tıbbi tanındı mı ona bakıyoruz. Eğer tanı almadıysa hiçbir hakkı yok. Normal gelişim gösteren bireyle aynı haklara sahip olurlar.

Tanılama öncesi dönemde, öğretmenin öğrencinin özel gereksinimini fark ettiğini düşünelim. Aile de bu durumu kabullenmeyerek çocuğunu tanıya götürmeyi reddetsin. Artık öğretmen "aile ben istemiyorum" derse bile aileye rağmen çocuğu RAM' a yönlendirmek zorundadır. Aksi durumda eğitim hakkının engellenmesi düşünüldüğünde; suç teşkil eden duruma kadar gidebilir.

Bundan sonra ivedi olarak bütün öğretmenler, çocuk için alınan bütün kararları uygulamakla mükelleftir. Bu kararlar şunlar olabilir:

1. Öğrencinin okumada güçlüğü varsa eğer sınıf içinde okuma yapılmamasına karar verilebilir.
2. Öğrencinin yazma konusunda sorunu varsa yanına sınavlarda yazman verilir. Öğrenci söyler, yazman yazar.
3. Öğrenci okuyamıyorsa ve/veya okumakta güçlük çekiyorsa bir okutman verilir ve okutman çocuk için metni takip eder.
4. Test usulü sınav yapılacaksa, öğrenci (b) ve (d) harflerini karıştırabileceği için kodlamada yanlış yapmaması adına yardımcı kodlayıcı tarafından öğrencinin söylediği kod; yardımcı tarafından kodlanır.
5. Sınavlarda 15 dakikadan 30 dakikaya kadar ek süre verilir. Yanı sıra çocuğun dikkat dağınıklığını varsa cam tarafında oturması değil, ön sırada öğretmene yakın ve göz teması kurabileceği şekilde oturması sağlanabilir.
6. Çocuğun sınıfta aktif olarak derslere katılması sağlanabilir. Çünkü ÖÖG tanılı öğrencilerimin genelde öz güveni düşük oluyor. Öğretmen, sınıf içerisindeki öğrencilere hissettirmeden çocukla beraber okuma gerçekleştirilerek çocuğun bu anlamda öz güvenini daha da üst seviyeye taşımasını sağlamalıdır. Öğretmenin bu çalışmaya özel olarak yer vermesi gerekir.
7. Öğrencinin destek eğitime ihtiyacı varsa öncelikli olarak Özel Eğitim Öğretmeni eşliğinde, öğrenci destek eğitim odasında gerek ders içerisinde alınarak veya ders saatleri dışında gerekse hafta sonu dahil destek eğitimi verilebilir. Yönetmelik bunun hepsine izin veriyor. Öğrenci destek eğitim odasında yönetmeliğe göre çocuğun haftalık ders saati kaçsa % 40'ını aşmayacak oranda ders alabiliyor.

8.Öğrencinin, fizik tedavi desteği alması gereken özel gereksinimi varsa Beden Eğitimi dersinde bazı hareketlerden muaf tutmak gerekebilir.

9.Sınavları okumakta güçlük çektikleri için ve dikkatleri de çok fazla dağıldığı için yazının 12 punto yerine 16 punto gerekirse 18 punto ile yazılması gerekebilir.

10. Öğrenci yabancı dil dersinde sorun yaşıyorsa yazım hatalarından puan kırılmaması gibi kolaylıklar sağlanmalıdır.

11.Sınavlarda 3 tane soru sorulabilir veya çocuk yazılı sınavlarda sosyal, psikolojik, akademik anlamda ciddi zorlanma yaşıyorsa; bu durumda öğrencinin sınavları sözlü olarak yapılır. Sözlü olarak da yazılı puanı belirlenmeli.

12.Merkezi sınavlara kaynaştırma öğrencilerinin girmesi şart değildir. Girmezse de puansız olarak Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Kurulu çocuğu adresine yakın bir yere yerleştirir. Ancak öğrenci sınava girmek isterse kodlayıcı, okutman ve yazman istenir. Öğrenciye ek süre verilmesi ayrıca öğrencinin ayrı sınıfta sınava alınma gibi hakları mevcuttur.

Tüm bu haklar içinde RAM'dan aldığı eğitsel raporunun güncel olması gerekiyor. Bu rapor güncel olmazsa sınava girse bile öğrenci bu hakları kullanamıyor.

13.Kaynaştırma öğrencisine ilkokul, ortaokul ve lisede sınıf tekrarı yapılması yasaktır. Ancak ilkokul 1. sınıfta *bir kereliğe mahsus olmak üzere* öğrencinin üstün yararı kapsamında; öğrencinin bir üst sınıfa geçmesine veya üst sınıfa geçmesi öğrencinin aleyhine olacaksa MEB kurulu kararı ile ebeveyninin yazılı imzası ile sınıf tekrarı yapmasına karar verilebilir.

Ortaokulda ise yine *bir kereliğine mahsus olmak üzere*; il ve ilçe özel eğitim rehberlik hizmetleri kurulu kararı, BEP kurulu kararı, velinin yazılı onayı ile dönem sonu öğretmenler kurulunda karar verilerek öğrencinin bir üst sınıfa geçmemesi sağlanabilir. Yönetmelik, bunların hepsine izin veriyor.

• Disleksili bireylerin üniversite sınavında ve üniversitedeki hakları nelerdir?

YÖK'e bağlı kurumlarda, üniversiteye giriş sınavlarında ÖSYM tarafından tanınan bütün haklar yer almaktadır. Fakat altını çizerek söylüyorum bu hakları kullanabilmeleri için YÖK' ün şartı var. **O da öğrencinin ÇÖZGER raporunun olması.**

Bu hususla ilgili şahsi fikrim şöyle: YÖK bu noktada ben senin eğitsel raporunu tanımıyorum diyor. Senin her ne kadar Özgül Öğrenme Güçlüğü'n olsa da mezara kadar da devam etse ben bunu tanımam.18 yaşından sonrası için kesinle sağlık kurulu raporu (ÇÖZGER) getireceksin. Bu tıbbi bir tanım olacak ancak o zaman ben sana haklarını verebilirim, diyor.

Burada bir ironi var. Doğumla başlayan bir süreç... RAM'ın vermiş olduğu eğitsel rapor 18 yaşından sonra ortadan kalkmıyor ama faaliyeti de gerçekleştirilemiyor. Aslında YÖK' ün bunu kabul etmesi lazım. Sonuç olarak 18 yaşından sonra beynin sağ lobu veya sol lobu değişmiyor. Her şey olduğu gibi devam ediyor fakat YÖK tıbbi tanı istiyorum, diyor.

Muhtemelen daha öncesinde bir sürü sorun yaşadığı için böyle bir yolu tercih ediyorlar. Ne yazık ki bu çocukların akli, fiziksel ve zihinsel hiçbir engeli olmamasına rağmen ÇÖZGER almak zorunda kalıyorlar. %20 engel oranı, Ulusal Engelli veri tabanı her ne kadar işlenmiyor olsa da eğer raporda %40 üzeri ise bilgiler işleniyor. %20'nin altı engel sayılmıyor fakat rapor olarak bu şekilde alınıyor.

Özgül Öğrenme Güçlüğü olan öğrenciye;

- Üniversite sınavında girişte okutman desteği veriliyor. Hem okutmanın hem öğrencinin kitapçığı oluyor.
- Ek süre uygulaması yapılıyor.
- Yazman desteği veriliyor.

Diğer bütün haklar da aynı şekilde YÖK'e bağlı kurumlarda kullanılabilir.

• Sahip olunan hakların geçerlilik süresi var mıdır?

Sahip olunan haklar düşmez çünkü sahip olunan hakların bir süresi yoktur. Bunlar kazanılmış haklardır. Dolayısıyla bir yasa değişikliğine gidilmediği takdirde (yönetmelik değişmediği takdirde) var olan bütün hakların geçerlilik süresi bu anlamda yoktur. Böyle bir şey de pek mümkün değil. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi, Salamanca (UNESCO,1994) Bildirisi ve bizim kendi iç mevzuatımız olan anayasaya aykırıdır.

- **Kaynaştırma / Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları Ulusal Eylem Planında Disleksililerin kazanımları nelerdir? Vizyonu Disleksililer açısından nasıl değerlendirirsiniz?**

Ulusal Eylem Planı esasen Özgül Öğrenme Güçlüğüne ait bir ayrım içermez. ÖÖG özel eğitimin içerisinde yer aldığı ve bütün özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler kaynaştırma ve bütünleştirilmiş uygulamalarla eğitimle devam eden bireyler içindir eşit olduğundan; ayrıca yeniden ÖÖG vurgusuna gerek bulunmamaktadır.

Uzun vadeli bir perspektifle ülkemizin kalkınma vizyonunu ortaya koyarak, milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak, ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak için temel yol haritası niteliğinde olan 11. Ekonomik Kalkınma Planının eğitim başlığı, politika ve tedbirler alt başlığında yer alan “Özel eğitime gereksinim duyan bireylerin eğitim hizmetlerinden istifade edebilmeleri için beşeri ve fizikî imkânlar güçlendirilecektir.” olarak adlandırılmaktadır.

“Disleksi, otizm ve benzeri konularda uluslararası ve ulusal düzeydeki STK’lar ve kurumlarla ortak çalışmalar özendirilecek, yeni kaynaştırma modelleri geliştirilip uygulamaya konulacaktır.” hedefi bağlamında kaynaştırma/ bütünleştirme yoluyla eğitim hizmetinin kalitesini artıracak ve niteliğini geliştirecek ölçeklerin ve müdahale programlarının geliştirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda 2024’e kadar yapılması planlanan kazanımlar eylem planında açıkça belirtilmiştir. Bu planın ortaya çıkmasında büyük rol oynayan çalıştayda ben de yer aldım. Alınan kararlar çok yönlü. Genel olarak bakıldığında; özel gereksinimli öğrencinin sınıf içinde tanıya gitmeden evvel öğretmen tarafından değerlendirilmesine imkan verecek ölçeklerin kullanılmaya başlanacak olması, özel eğitim uygulamasının gerçekleştirildiği okullardaki belirli sayıda öğretmen, aile ve öğrenciye psikolojik destek ile rehberlik sağlanacak olması, pilot illerde başlamak suretiyle özel eğitim servislerinin kurulacak olması, okulların tümünde erişilebilirlik standartlarının spor salonları, yemekhaneler gibi eğitimin her alanına yayılması ile bu alanların kullanımına dair eğitimlerin verilecek olması gibi kararların 2024 eğitim öğretim dönemi sonuna kadar hayata geçirilmesi hedefleniyor.

- **Disleksiye sahip olan bireylerin ailelerine önerileriniz nelerdir?**

Öncelikli olarak lütfen çocuklarınızı fark edin. Bu çocuk daha sonra düzelir mantığı ile ilerlemesinler. Kabule geçsinler daha sonra tüm haklarını ve yasalarını öğrensinler. Okusunlar ve okullardan bu haklarını hepsini talep etsinler. Ancak altını çiziyorum bu talepler sözlü olmasın, yazılı olsun.

Okullara, eğitim kurumlarına, Milli Eğitim Bakanlığına versinler. Her verdikleri evrak kayıt numarası alsınlar. Kayıt numarasıyla dilekçe takibini yapmayı ihmal etmesinler.

Çocukları için ivedilikle olarak okul başlar başlamaz ilk hafta olmadı mı, ikinci hafta mutlaka BEP kurulunu toplansınlar. Aile olarak BEP kurulunda bulunarak her kararı okuyarak imzalarını atsınlar. Çocuk için mutlaka okuldan destek eğitimi alsınlar. Bunlarla ilgili web sitemde makalem var sosyal medya uygulamalarım videolarım var. Instagram’da bunlarla ilgili çeşitli videolarım var. Bunları izleyerek bilgi edinebilirler.

Okul Dışı Destek Eğitimi: Özel Rehabilitasyon Merkezlerinden tıbbi tanısı olan, ÇÖZGER raporlu çocuklar faydalanabilirler. Devlet finansal olarak böyle bir destek vermektedir. Okul dışı destek için psikolojik, eğitsel alanda mutlaka ve mutlaka en erken tarihte ücretsiz bir şekilde gerekli eğitimleri alsınlar.

İletişim için:

av.burcuakar@gmail.com

@disleksihukuku (Instagram hesabı)

Web sitesi: burcuakar.net

Burcu Hanım’a verdiği cevaplar için teşekkür ederiz.

QR kodlu
sayfa

KİTAPLAR DIYARINA

Hastane ortamı bazen çocukları için tedirgin edici olabilmektedir. Çocukların bu tedirginliğini ortadan kaldıracı bir kitap önerisi: "Ben Şimdi Nasıl Hissediyorum"

Eğlenceli bir hikaye kitanı mı arıyorsunuz? Pelin'in Dili Masaya Nasıl Yapıştı? tam da aradığınız kitap olabilir..

Özel gereksinimlilik üzerine okul öncesi dönem çocuklarına yönelik yazılmış bir kitap: "Kardeşim Otizmlı"... Otizmlı Can Leo'nun macerasının anlatıldığı; çocuklara sevgiyle, saygıyla, hassasiyetle yaklaşılması için yazılan bu kitabı incelemenizi tavsiye ediyoruz...

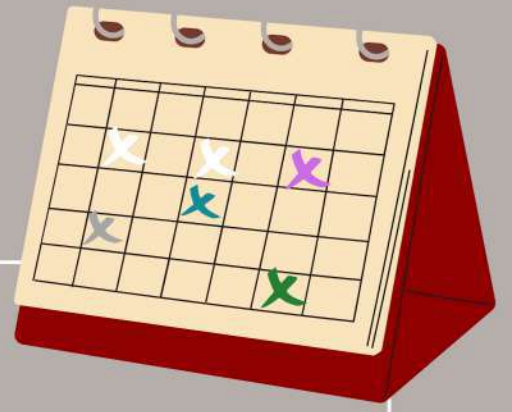

Bu kitapta, kendisi gibi görmeyenlerin de okuyup yazabilmesinin yolunu bulan Louis Braille' in öyküsünü okuyacaksınız.

Yaz kampında yeni tanışan arkadaşlığı konu alan bir kitap... Çocuklardan birinin Down sendromlu olması bu durumu nasıl etkileyecek (mi) okuyarak öğrenebilirsiniz...

AKLINIZDA OLSUN

DÜNYA **DOWN** SENDROMU
FARKINDALIK GÜNÜ

21
MART

DÜNYA OTİZM GÜNÜ
2 NİSAN

DÜNYA ENGELLİLER
FARKINDALIK HAFTASI

10-16
MAYIS

DÜNYA İŞİTME
ENGELLİLER GÜNÜ
23 EYLÜL

DÜNYA DİSLEKSİ GÜNÜ

8
EKİM

DÜNYA GÖRME
ENGELLİLER GÜNÜ
15 EKİM

GEDİK'LE ÇOCUK BÜLTENİ YAYIN EKİBİ

İREM ALTAN AKSU

Gedik'le Çocuk Bülteni'nin editörlüğünü ve projenin yürütücülüğünü üstlenmiştir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Psikoloji Bölümü ve ZBEÜ Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü mezunudur. Uzmanlığını Klinik Psikoloji Yüksek Lisansıyla tamamlamıştır. Doktorasını Trakya Üniversitesi İnterdisipliner Engelli Çalışmaları ABD'de yapmaktadır. 2016 yılından beri İstanbul Gedik Üniversitesi'nde Öğretim Görevlisi kadrosunda akademisyenlik yaparak; geleceğe dokunacak olan nesilleri eğitmek için çalışmalarını sürdürmektedir.

FATMAGÜL YAY

Merhaba, ben Fatmagül. İstanbul Gedik Üniversitesi Çocuk Gelişimi 2. sınıf öğrencisiyim. Aynı zamanda Anadolu Üniversitesi'nde Laborant ve Veteriner Sağlık bölümünü okuyorum. Proje içeriklerinin fikri, derginin genel tasarımını, Otizm Spektrum Bozukluğu konusunun içeriğini sizler için hazırladım.

RÜMEYSA ŞADOĞLU

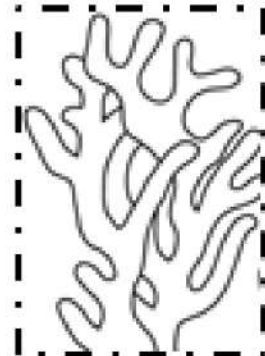
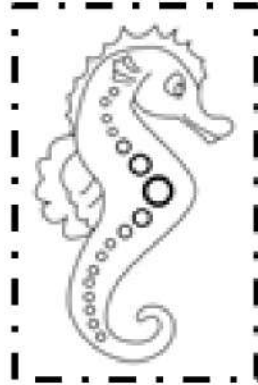
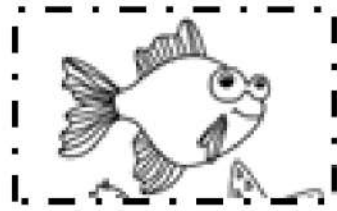
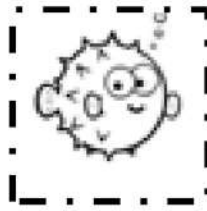
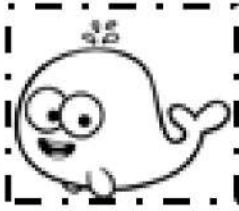
Merhaba, ben Rümeysa. İstanbul Gedik Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programında 2. sınıf öğrencisiyim. Sizler için derginin Down Sendromu konusunun içeriğini hazırladım.

ELİF DEMİRCİ

Merhaba, ben Elif. İstanbul Gedik Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı 2. sınıf öğrencisiyim. Dergide yer alan İşitme - Görme Yetersizliği ve ÖÖG konularının içeriğini sizler için hazırladım.

Resimleri boyadıktan sonra kesmeyi ve okyanusunuza canlılık katmayı unutmayın... :)

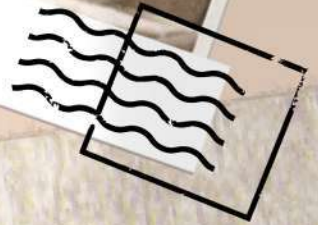
KAYNAKÇA

- Aydın, D., Özgen, Z. (2018). Çocuklarda Otizm Spektrum Bozukluğu ve Erken Tanılamada Hemşirenin Rolü. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 93-97.
- Baykoç, N. (Ed.). (2017). Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim. Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Bilginer, H. (2002). Down Sendromlu Çocuklarda Dil Gelişimi. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 19(1), 165-179.
- Çandır, G. (2015). 4-24 Yaş Arası Otizm Spektrum Bozukluğu ve Down Sendromu Tanısı Alan Çocukların Annelerinde Depresyon, Anksiyete, Stres ve Baş Etme Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]
- Diken, İ. & Ağar, M. (Ed.). Görme Yetersizliği Olan Bireyler “Aileler İçin Rehber Kitapçık”. Afşar Ofset.
- Kafkaslı, A. (2004). Gebelikte Down Sendromu Tanısı için Tarama Testleri ve Güvenilirlikleri. TJD Uzmanlık Sonrası Eğitim Dergisi, 30-35.
- Sakın, B., Özkan, S. & Yonarkol, V. (2021). Down Sendromunun Kavramsal Metaforların Zihinde İşlenme Sürecine Etkisi. Dilbilim Dergisi - Journal of Linguistics 37, 11-23.
- Salman, U., Özdemir, S., Salman, A. & Özdemir, F. (2016). Özel öğrenme güçlüğü “Disleksi”. FNG & Bilim Tıp Dergisi, 2(2), 170-176.
- Taş Arslan, F. & Özkan, S. (2018). Duyusal Bozuklukları Olan Çocuk ve Hemşirelik Bakımı: İşitme Sorunu Olan Çocuğa Yaklaşım. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2018;21(2):130-136.
- T.C. Aile Sosyal Bakanlığı Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2014). Aile Eğitim Rehberi Görme Engelli Çocuklar. Ankara.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Yetersizlik Türleri ve Kaynaştırma Modülü, (2019). İzge Yayıncılık.
- Yüksel, B. (Ed.). (2021). Erken Çocukluk Döneminde Kaynaştırma. Hedef Yayıncılık ve Mühendislik.

**Başöğretmenimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuklara
mesajı var:**

**"Ey yükselen yeni nesil, gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz
kurduk; onu yükseltecek ve sürdüreceksiniz."**

DERGİMİZDEKİ QR KODLU SAYFA İÇERİKLERİNE AŞAĞIDAKİ KODLARI OKUTARAK DA ULAŞABİLİRSİNİZ.

Meyveler Dünyası Masalı

**Kardeşim Otizmlı
Kitap İncelemesi**

Renkler Şarkısı

**Louis Braille
Kitap İncelemesi**

Duyusal Şişe Deneyi

**Down Sendromlu Bir
Arkadaşım Var
Kitap İncelemesi**

**Ben Şimdi Nasıl
Hissediyorum?
Kitap İncelemesi**

**GEDİK'LE ÇOCUK BÜLTENİ
SAYI 1
Çocuklarda İhmal ve İstismar**

**Pelin'in Dili Masaya Nasıl
Yapıştı
Kitap İncelemesi**

**GEDİK'LE ÇOCUK BÜLTENİ
SAYI 2
Çocuk ve Covid-19**

GEDİK'LE ÇOCUK BÜLTENİ SAYI 3: Çocuk ve Özel Eğitim